

KANDIDATNUMMER

3244

Sidetall

1

av

3

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2015

I Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvordan er statusen for dialektene i Norge sammenliknet med andre nordiske land?

Sammenliknet med andre ^{nordiske} land, har dialektene i Norge høy status og nordmenn er svært stolt av ^{dialektene sine}.

2. Hvorfor finnes det ikke en offisiell uttaleordbok for norsk?

For di ingen dialekt har fått status som hoveddialekt, finnes det ikke en offisiell uttaleordbok for norsk.

3. Hva er årsaken til at talemålet i hovedstaden ofte har høy status i mange land?

Talemålet i hovedstaden har ofte høy status i mange land på grunn av den økonomiske, politiske og kulturelle eliten der.

4. I Norge var det lenge slik at folk som flyttet til Oslo forandret dialekten sin.

Hva var årsakene til dette?

I fortida ble Oslo-dialekten sett som ^{den beste, den peneste og den mest} ~~best~~ og alle andre dialekter var "stygge". Av den grunn pleide man å forandre dialekten sin da man flyttet til Oslo.

5. Nevn fire trekk som kjennetegner den generelle samfunnsutviklingen i Norge i 1970-årene.

Trekk som kjennetegner den generelle samfunnsutviklingen i Norge i 1970-årene er blant annet miljøkamp, kvinnekamp, kamp for sakenes rettigheter, stor kamp mot raselysting, etc. medlemskap.

6. Hvilke konsekvenser hadde utviklingen på 1970-tallet for synet på og bruken av dialektene?

De som bodde i distrikt-Norge gjorde opprør mot sentralisert. Dialekter bruktes i stadig større grad i hovedstaden. Hvis ^{en} ~~de~~ ikke snakket dialekten sin, ble han ansett som redd for å vise sin stolthet av boplassen.

7. Hvilke dialekter er ifølge Arne Torp mest utsatt for forandringer på 2000-tallet?

Ifølge Arne Torp er de torstjansrøke dialektene i dal og fjell mest utsatt for forandringer. Han er redd for at de snart kan bli erstattet med dialekter som blir snakket i byen.

8. Hva ser Arne Torp som hovedårsaken til dialektforandringer hos unge mennesker på 2000-tallet?

Hovedårsaken til dialektforandringer hos ungdom på 2000-tallet er at unge mennesker er flasse i sine forhold til dialekter.

9. Hva inneholder boken *Leve dialekten – en mental språkreise* av Gunnhild Kverness?

Boka inneholder 14 intervjuer med kjente
ordmenn, som alle snakker dialekter.

10. Hva mener sangeren Kari Bremnes er viktigst for å beholde dialekten sin?

Hun berder at en viktig utgangspunkt er å like
dialekten sin. I tillegg sier hun at det ikke er
vanskelig å holde på dialekten sin, når en bruker
den.

II Tekst med oppgaver

Operasjon avlogging

Aftenposten, 24.01.2015

«Pappa, elsker du mobilen din høyere enn du elsker meg?» Spørsmålet fra sjuåringen kom ikke direkte overraskende. Situasjonene der Lars Bratsberg holdt ett øye på ungene og det andre på mobilen, var blitt så mange at han ikke merket det selv. «Så klart jeg ikke elsker mobilen min mer enn deg», svarte han beroligende, men inni seg var han usikker. Hadde han gått for langt?

Negative konsekvenser

Mobilbruk er et sikkert samtaleemne når folk over 30 år møtes til middag. De er også den siste generasjonen som husker hvordan verden var uten Internett. Gjennomsnittsnordmannen sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i døgnet, eller hvert sjette minutt. Den forstyrrer parforholdet, ødelegger samtaler, gir dårlig nattesøvn, og barna står fullstendig overlatt til seg selv og skriker etter oppmerksomhet mens foreldrene sitter som zombier. Er alt helsvart eller gjøres det noe for å endre situasjonen? Flere har nå begynt å tenke på hvordan de bruker digitale verktøy. Bedrifter har mobilfrie møter. Familier innfører regler for de voksne om å legge vekk smarttelefoner, iPader og laptopter til barna er i seng. «Tidens store moteord blant foreldre er nærvær», skrev den danske avisen *Politiken* tidligere i år.

Flaut

Etter konfrontasjonen med datteren begynte Lars Bratsberg å sette mobilen på lydløs og legge den i gangen. Nå er Bratsberg, som til daglig jobber i Google, hjemme i sin tredje pappapermisjon. Og sønnen Mads får sannsynligvis vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene. Hver ettermiddag fra klokken fem til ni skrur Lars av mobiltelefonen.

Det siste halvannet året har han brukt på å skrive boken *Logg av sammen* med IT-gründer Thomas Moen, som i likhet med Bratsberg erfarte at mobilbruken hans hadde gått for langt. «Når jeg ser tilbake på hvor fjern jeg var i sosiale sammenhenger før, blir jeg flau», sier Moen.

Verken han eller Bratsberg mener det er en god idé å logge helt av, men de håper folk vil begynne å reflektere og ta mer bevisste valg rundt sin egen teknologibruk.

Ingen ny kritikk

Begrensninger av egen teknologibruk vil trolig bli en ny måte å vise hvilken sosial gruppe man tilhører, på samme måte som for eksempel trening og *slow food* er det. Dette er fenomener som først og fremst er utbredt i den sosiale, økonomiske og kulturelle eliten. Både Lars Bratsberg og Thomas Moen tror at bevisst teknologibruk kan bli en klassemarkør. «Vi håper at det ikke bare blir en trend i enkelte miljøer, men mer et skifte med varig endring», sier de.

Samfunnsgeograf og lektor ved Markedshøyskolen Karl-Fredrik Tangen er mer kritisk. Han sier: «Tanken om at du må utsette de umiddelbare behovene dine, er en evig klassemarkør. Det gjelder også forholdet til barneoppdragelse. Og kritikken mot overdreven teknologibruk er ikke ny. Å være skeptisk til nye fenomener er en reaksjon som vi treffer på i forskjellige situasjoner opp gjennom historien. Man har vært redd for alt fra langt hår til cowboyfortellinger og VHS-videoer.» Tangen mener at dette ikke er et større problem enn at folk før satt og så på TV, eller at mødre satt og leste ukeblader og pratet med venninnene sine foran ungene. «Det ligger i moralen vår at ny teknologi er skummel», sier han.

For lite kritiske

Lars Bratberg mener derimot at vi har vært for lite kritiske. 42-åringen mener han tilhører en generasjon som har vært veldig opptatt av alt nytt, og som har glemt å stille spørsmål underveis. «Det virker som om vi nesten ikke har lagt merke til at vi sakte, men sikkert har endret atferdsmønster. For noen fungerer det greit, for andre ikke. Personlig føler jeg meg som en bedre pappa når jeg ikke blir forstyrret av andre enn ungene mine», sier han.

A. Spørsmål til teksten «Operasjon avlogging».

1. Hvorfor har mange nordmenn problemer med parforholdet og nattesøvnen?

Det er på grunn av den overdrevne smarttelefonbruk. Gjennomsnittsnordmannen sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i løpet, eller hvert fjerde minutt.

2. Hvorfor får lille Mads Bratsberg vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene fikk?

Etter konfrontasjonen med dattera si har Lars begrenset sin ^{super} ~~super~~ telefonbruk og derfor ^{han} ~~er~~ stand^{til} på tilbringe mer tid med spinnen sin. ~~Etter~~ ^{han} ~~setter~~ ^{usikker} ~~telefonen~~ på lydløst eller skruer han den av.

3. Hvorfor stiller Karl Fredrik Tangen seg kritisk til påstanden om overdreven teknologibruk i våre dager?

Han er av den mening at kritikken mot teknologibruken ikke er høy. ~~Vi~~ ^{vi} tillegg sier han at ~~det~~ ^å være skeptisk til nye fenomener er en reaksjon som vi ~~treffer~~ ^{treffer} på i forskjellige situasjoner opp gjennom historien.

4. Hvorfor er Lars Bratsberg kritisk til teknologibruken i den generasjonen han tilhører?

Han hevder at han ^{tilhører} ~~er~~ en generasjon som har vært opptatt av alt nytt, og som har prøvd å spille spørsmål underveis. Det ser ut som man ~~sa~~ ^{sa}de, men ~~stærk~~ ^{stærk} har endret ~~atferds~~ ^{atferds}impulser.

B. Fullfør setningene slik at innholdet blir det samme som i artikkelen.

1. Da sjuåringen spurte ham, svarte han beroligende, men
nåi var han usikker.

2. Generasjonen over 30 år er den store generasjonen som
husker hvordan verden var uten Internett

3. Boken Logg av skriver Lars Bratsberg sammen med
IT-gründer Thomas Moen i det siste halvannet
året

4. I forskjellige situasjoner opp gjennom historien treffer vi på en
skeptiske reaksjoner til nye fenomener

5. Lars Bratsberg føler seg som en bedre pappa når han ikke blir
forskyrret av andre enn ungene hans

C. Parsetninger

Fullfør setningene i linje B nedenfor.

Innholdet i setning B må være det samme som i setning A.

1. A. Sjuåringen spurte: "Pappa, elsker du egentlig mobilen din høyere enn meg?"

B. Sjuåringen spurte faren om om han egentlig elsker mobilen sin høyere enn henne.

2. A. Bratsberg mener ikke det er en god idé å logge helt av. Det mener ikke Moen heller.

B. ~~Sjuåringen~~ ^{eller} A. Bratsberg og Moen mener det er en god idé å logge helt av.

3. A. Det har blitt sagt av flere at det er viktig å begrense sin egen teknologibruk.

B. Det har blitt sagt av flere at det er viktig med begrensning av folks teknologibruk.

4. A. Mobiltelefonen forstyrrer parforholdet.

B. Parforholdet blir forstyrrer av mobiltelefonen.

D. Ordlagning

Fyll ut de åpne feltene.

Substantiv	Verb	Adjektiv/partisipp
en overraskelse	å overraske	overraskende
en forstyrrelse	å forstyrre	forstyrrende forstyrrer
en endring	å endre	endret
en refleksjon	å reflektere	reflekterende

en overdrivelse	å overdrive	overdreven
en begrensning	å begrense	begrenset
en kritikk	å kritisere	kritiserende

E. Substantiv – adjektiv

Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.
Begge ordene skal være med i alle setningene.

god – idé

1. Kan du fortelle om noen av de gode idéene dine?
2. Hun hadde en mye bedre idé enn resten av gruppa.
3. Kan du komme med noen gode idéer?
4. Dette er den beste idéen du noen gang har hatt.

F. Verb

Skriv verbene i riktig tid. Bruk riktig ordstilling. I noen setninger kan det være nødvendig å sette inn et hjelpeverb.

1. Jeg forstår ulike dialekter bedre hvis

jeg - forstå

jeg har mer kontakt med flere

jeg - ha

personer som snakker dialekt.

2. I det siste har jeg lyttet mye på lydbøker.

jeg - lytte

For et år siden vilke jeg aldri gjorde det.

jeg - aldri - gjøre

3. Hvorfor hørte du ikke på meg
du – ikke – høre

da jeg holdt foredraget mitt i går?
jeg holde

4. Han sier at han aldri ~~smak~~ spille dataspill igjen,
han – aldri – spille
for han hadde en negativ opplevelse med dataspill
han ha
i fjor.

G. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Han ble usikker.

(selv om) Selv om spørsmålet ikke var direkte overraskende, ble han usikker.

(likevel) Spørsmålet var ikke direkte overraskende, likevel ble han usikker.

Bedrifter kjører mobilfrie møter. De ansatte blir alltid forstyrret.

(fordi) De ansatte blir alltid forstyrret, fordi bedrifter kjører mobilfrie møter.

(derfor) Bedrifter kjører mobilfrie møter, derfor blir de ansatte ~~ikke~~ forstyrret.

(så) Bedrifter kjører mobilfrie møter, så de ansatte blir alltid forstyrret.

III Stil

Velg bare én av oppgavene. Skriv en stil på ca. 300 ord.

Oppgave 1

Den teknologiske utviklingen de siste 15 årene har resultert i et samfunn hvor digitale verktøy som for eksempel smarttelefon, nettbrett og pc tar stadig mer av vår oppmerksomhet i hverdagen. Hva tror du dette gjør med oss som mennesker? Hva er dine tanker om denne utviklingen?

Overskrift: *Teknologien og mennesket*

Oppgave 2

Fortell om språksituasjonen i hjemlandet ditt: Er det mange språk der? Er det ett eller flere offisielle språk? Hvordan er dialektenes posisjon? Er det vanlig å beholde dialekten sin når man flytter, og er det akseptert at dialekt brukes i offentlige sammenhenger som for eksempel i parlamentet?

Overskrift: *Språksituasjonen i hjemlandet mitt*

Oppgave 3

«Hjemmelekser er urettferdig fordi ikke alle foreldrene har kunnskap nok til å hjelpe barna med leksene. Dessuten fører lekser til stress og krancling hjemme. Når de voksne er ferdig med arbeidsdagen sin, har de fri. Når barna er ferdig med sin arbeidsdag, har de likevel mer jobb å gjøre hjemme. La barna gjøre leksene på skolen den siste timen hver dag, så kan de komme hjem og ha tid til å være sammen med familie og venner, eller drive med sport og andre aktiviteter.»

Dette skriver en frustrert far i et avisinnlegg. Hva mener du om saken? Bruk gjerne dine egne erfaringer.

Overskrift: *Hjemmelekser*

Oppgave 4

«Konflikten mellom kvinnen og mannssamfunnet er kjernen i *Et dukkehjem* (1879)», skriver litteraturprofessor Edvard Beyer. Hvordan kommer denne konflikten fram i det bildet vi får av hovedpersonen i skuespillet, Nora? Synes du at *Et dukkehjem* er relevant for å sette lys på kvinnens stilling i samfunnet i dag?

Overskrift: *Kvinnen og mannssamfunnet i Et dukkehjem*

Teknologien og mennesket

Den teknologiske fremgangen som har sett sitt preg på de siste 15 årene, har medført en rekke endringer - både positive og negative. Uten tvil har teknologien blitt en livs- nødvendighet og den treffer vi overalt rundt oss i hverdagslivet. Men er det i ferden ^{med} vi blir så opptatt av og oppmerksom på den, at vi egentlig glemmer våre opprinnelige menneskelige roller og sosiale forhold?

Først og fremst er teknologi en form for automatisering av livet. Det er min påstand at vi bor i en verden hvor alt er bare "et knappetryk unna" og ^{hvor} mobilene er blitt smartere enn selve mennesker! Jeg ~~er~~ har inntrykk at jeg har blitt dovnere og dummere på grunn av Internett. Når jeg leser en artikkel på engelsk eller norsk og treffer på et ord, uttrykk eller helt avsnitt som jeg ikke fullstendig kjenner eller husker betydningen til, eller som har historisk referanse og bakgrunn, kan jeg bare spørre på Google hva den handler om eller ~~hva~~ ^{hva} ~~den betyr~~ ^{den betyr}. Nettopp dette er svært galt. På denne måten gir jeg inntrykk at jeg er overlevet

^{over}at jeg har særskilt vennskap om noe, men i virkeligheten størstelt bare på nettet, og rare i holdet mitt.

Et hovedproblem ved teknologiens utvikling er ^{at} den i størst grad snarler sosiale forhold. Det ~~er~~ er vanlig nå å se venner sitte på en kafe og rulle snarke i det hele tatt, men tvert imot - de er på de såkalte "sosiale nettverkene". Paradoxen her er at nettopp ~~de~~ ^{de} har ~~ikke~~ noe å gjøre med sosiale forhold mellom mennesker.

En hovedargument for teknologiens fremgang er at den har gitt rumpass til nye forskningsmetoder innen både helsevesenet og miljøbevaring. Ved hjelp av nye teknologier er ~~forskere~~ ^{forskere} på rett vei ^{til å utvikle} ~~for~~ helbredelsesmetoder til flere sykdommer.

Vi kan slå fast at selv om ~~teknologier~~ det er mange fordeler ved den teknologiske utviklingen, ~~for~~ den enkelte begrense sin egen teknologibruk for å forhindre ^{forstyrrelser} ~~svikter~~ i sine sosiale forhold.